

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Економічний факультет
Кафедра бізнесу та управління персоналом

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
Інтелектуальний бізнес
вибіркова

Освітньо-професійна програма:	Економіка
Спеціальність:	051 Економіка
Галузь знань:	05 Соціальні та поведінкові науки
Рівень вищої освіти:	третій (науково-освітній)
Факультет:	Економічний
Мова навчання:	Українська
Розробник:	Водянка Любов Дмитрівна, доцент кафедри бізнесу та управління персоналом, к.е.н.
Профайл викладача:	http://econom.chnu.edu.ua/kafedry-ekonomichnogo-fakultetu/kafedra-ekonomiky-pidpryyemstva-ta-up/kolektyv-kafedry/vodianka
Контактний тел.:	509-464
E-mail:	l.vodjanka@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle:	https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=1584
Консультації:	он-лайн консультації - згідно з графіком очні консультації – за попередньою домовленістю

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Освітню компоненту «Інтелектуальний бізнес» віднесено до групи вибіркових дисциплін з викладанням українською мовою. Предметом вивчення навчальної дисципліни є інтелектуальний бізнес, як особливий вид економічної діяльності, що характеризується інноваційністю, ризиковістю, вільним проявом ініціативи і направлений на ефективну мобілізацію матеріальних, фінансових, трудових ресурсів для отримання прибутку.

2. Мета навчальної дисципліни: Метою викладання навчальної дисципліни «Інтелектуальний бізнес» є формування у здобувачів комплексу теоретичних знань і практичних навичок формування та управління інтелектуальним бізнесом, економічного обґрунтування напрямків його розвитку та забезпечення успішного функціонування.

3. Пререквізити.

Навчальна дисципліна «Інтелектуальний бізнес» базується на знаннях таких дисциплін, як: «Статистичний аналіз в економіці», «Актуальні проблеми економіки», «Інноваційна економіка», «Методи і моделі прийняття рішень», «Людський і соціальний капітал».

4. Результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни сприятиме формуванню елементів інтегральної, загальних та фахових компетентностей.

Інтегральна компетентність: Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері економіки, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Загальні компетенції:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК04. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові) компетенції:

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей.

СК02. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами.

СК07. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні наукові проекти в економіці та дотичні до неї міждисциплінарні підходи, проявляти лідерство та відповідальність при їх реалізації; комерціалізувати результати наукових досліджень та забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності

СКО9*. Здатність розвивати інноваційні соціальні навички, ефективно поєднувати наукові здобутки та педагогічну майстерність, використовувати сучасні технології та методи навчання у викладанні економічних дисциплін.

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує досягнення таких програмних результатів навчання:

РН05. Пропонувати нові рішення, розробляти та наукові проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; забезпечувати комерціалізацію результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності.

РН10*. Спрямовувати наукову роботу на дослідження актуальних проблем економіки, що виникають під впливом глобальних економічних трендів; поєднувати теоретичні знання з

прикладними інноваційними розробками, придатними для практичного використання в економічній політиці та господарській практиці.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	2	3	90	10	20			60		залік
Заочна	1	2	3	90	4	6			80		залік

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	П	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1.											
	Теоретичні засади інтелектуального бізнесу											
Тема 1. Теоретичні засади інтелектуального бізнесу	8	1	2			5	9	1				8
Тема 2. Інтелектуальні продукти: сутність і особливості створення	8	1	2			5	10		2			8
Тема 3. Нормативно-правові засади інтелектуального бізнесу в Україні	8	1	2			5	8					8
Тема 4. Моделювання інтелектуального бізнесу	8	1	2			5	9	1				8
Разом за ЗМ1	32	4	8			20	36	2	2			32
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2.											
	Управління інтелектуальним бізнесом											
Тема 5. Управління інтелектуальним бізнесом	13	1	2			10	11	1				10
Тема 6. Інформативне забезпечення інтелектуального бізнесу. Віртуалізація інтелектуального бізнесу	14	2	2			10	12		2			10
Тема 7. Мотивація виробників інтелектуальних продуктів	13	1	2			10	10					10
Тема 8. Ризики інтелектуального бізнесу	8	1	2			5	11	1				10
Тема 9. Безпека ведення інтелектуального бізнесу	9	1	4			5	10		2			8
Разом за ЗМ 2	58	6	12			40	54	2	4			48
Усього годин	90	10	20			60	90	4	6			80

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

	Теми заняття та його зміст	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема № 1 Теоретичні засади інтелектуального бізнесу 1. Що таке модель Кларка-Фішера? 2. Які є сектори економіки? 3. Які є типи економічних систем? 4. Які є типи інтелектуальних послуг? 5. Який характер мають інтелектуальні послуги? 6. Що таке «інтелектуальне підприємництво» у широкому розумінні? 7. Що таке «інтелектуальне підприємництво» у вузькому розумінні? 8. Хто такі інтелектуальні підприємці? 9. Що таке венчурне підприємництво? 10. Що таке венчурна фірма? 11. Які бувають послуги за рівнем індивідуалізації? 12. Які ознаки визначають інтелектуальну послугу?	5	8
2.	Тема № 2 Інтелектуальні продукти: сутність і особливості створення 1. Які є особливості інтелектуального бізнесу? 2. Які є функціональні групи інтелектуальних послуг? 3. Які є моделі життєвого циклу інтелектуального підприємства? 4. Які підходи застосовуються при дослідженні динаміки продуктових і процесних інновацій? 5. В чому відмінності моделі лага, синхронної моделі, моделі продуктового циклу, моделі зворотного продуктового циклу? 6. Які є фази розвитку продуктового класу? 7. Що таке технологічний дизайн, технічний дизайн і естетичний дизайн? 8. Які використовуються характеристики динаміки здійснення інновацій? 9. Що таке швидкість здійснення інновацій? 10. Що таке інтенсивність здійснення інновацій? 11. Які є стилі консультування? 12. Які стадії має процес управління на підприємстві інтелектуальної сфери діяльності?	5	8
3.	Тема № 3 Нормативно-правові засади інтелектуального бізнесу в Україні 1. Яка властивість управління інтелектуальною власністю? 2. Який механізм управління інтелектуальною власністю? 3. Що таке інтелектуальна рента? 4. Яка економічна умова утворення інтелектуальної ренти? 5. Хто є економічними суб'єктами створення і привласнення інтелектуальної ренти? 6. Які є форми інтелектуальної ренти? 7. В чому відмінності монопольної, диференціальної та абсолютної інтелектуальної ренти? 8. Які є види зовнішнього фінансування? 9. Які стратегічні цілі дозволяє реалізувати управління інтелектуальною власністю? 10. Що таке кроссубсидювання? 11. Які канали інвестування в інтелектуальний потенціал підприємства? 12. Які шляхи отримання максимальної економічної ефективності від використання об'єктів інтелектуальної власності?	5	8
4.	Тема № 4 Моделювання інтелектуального бізнесу 1. Що таке інтелектуальний потенціал компанії? 2. Які складові інтелектуального потенціалу? 3. Що таке структурний капітал? 4. Які властивості має інтелектуальний капітал? 5. Що таке інтелектуальний капітал?	5	8
5.	Тема № 5 Управління інтелектуальним бізнесом 1. На якому підході ґрунтується методичний підхід для оцінки інтелектуального потенціалу?	10	10

	2. За допомогою яких показників дається оцінка інтелектуального потенціалу підприємства? 3. Які є цілі оцінки інтелектуального капіталу? 4. Як можна характеризувати групу статичних моделей оцінки інтелектуального капіталу? 5. Як можна характеризувати групу динамічних моделей оцінки інтелектуального капіталу? 6. Як можна характеризувати методи прямого вимірювання інтелектуального капіталу?		
6.	Тема № 6 Інформаційне забезпечення інтелектуального бізнесу. Віртуалізація інтелектуального бізнесу 1. Які є традиційні підсистеми управління інтелектуальними активами підприємства? 2. Які існують передумови організації самостійної системи управління інтелектуальним капіталом в складі системи управління підприємством? 3. Які обов'язки підсистеми управління науково-дослідною і дослідно-конструкторською роботою? 4. Які обов'язки підсистеми управління інноваційним потенціалом підприємства? 5. Які обов'язки підсистеми управління організаційно-методичною базою управління інтелектуальними активами?	10	10
7.	Тема № 7 Мотивація виробників інтелектуальних продуктів 1. Які обов'язки підсистеми управління зовнішньою інформацією і комунікаціями? 2. Які обов'язки підсистеми управління підсистеми управління внутрішньою інформацією і комунікаціями? 3. Які обов'язки підсистеми управління комерціалізацією інтелектуальних активів і оціночною діяльністю? 4. Що повинен відображати рівень організації системи управління? 5. В чому полягає роль організації системи управління інтелектуального підприємства? 6. Які є показники статистики, тобто показники оцінки рівня організованості системи управління інтелектуальними активами?	10	10
8.	Тема № 8 Ризики інтелектуального бізнесу 1. Як можна характеризувати методи ринкової капіталізації, які використовують для оцінки інтелектуального капіталу? 2. Як можна характеризувати методи віддачі на активи, які використовують для оцінки інтелектуального капіталу? 3. Як можна характеризувати методи підрахунку балів, які використовують для оцінки інтелектуального капіталу? 4. У чому відмінність методів прямого вимірювання інтелектуального капіталу, методів ринкової капіталізації, методів віддачі на активи, методів підрахунку балів? 5. Що таке маркетингові, технологічні, інженерні, художні, інформаційні активи? 6. Що таке гудвіл?	5	10
9	№ 9 Безпека ведення інтелектуального бізнесу 1. Які характеристики робочої сили є підґрунтям формування інтелектуального капіталу? 2. Який особливості кадрового потенціалу? 3. Що таке кадровий капітал? 4. Які складові кадрового капіталу? 5. Що таке трудовий потенціал працівника? 6. Що таке кадровий потенціал працівника? 7. Що таке кадри підприємства? Організація власної справи в сфері інтелектуального бізнесу. 8. Комерціалізація інтелектуальних продуктів. 9. Ефективність використання інтелектуальних продуктів	5	8
	ВСЬОГО ГОДИН	60	80

За погодженням з викладачем, здобувач може вибрати тему дослідження самостійно.

Критерії оцінювання індивідуального навчально-дослідного завдання

Науково-пошукова робота повинна містити три частини: теоретичну (огляд законодавчої бази, теоретичного матеріалу, досліджень науковців з даної теми), практичну (аналіз статистичних даних, соціально-економічних показників), висновки та пропозиції.

Оцінка «десять-дев'ять» ставиться тоді, коли здобувач вільно володіє проблематикою досліджуваної теми, здійснює самостійний аналіз опрацьованого матеріалу, використовує широке коло наукових праць, в тому числі іноземних, робота відповідає всім вищезазначеним вимогам щодо оформлення.

Оцінка «вісім-сім» ставиться тоді, коли здобувач при захисті, виявивши належну підготовку, допускає неточності у трактуванні окремих проблем, відчуває певні труднощі в узагальненні теоретичного матеріалу. Є незначні недоліки в змісті та оформленні роботи.

Оцінка «шість-чотири» виставляється тоді, коли здобувач орієнтується в тематиці роботи, але не може зробити висновки, пов'язати теоретичні узагальнення, оформлення роботи не відповідає вимогам.

Оцінка «три-один» виставляється тоді, коли здобувач за наявності роботи не орієнтується в проблемі та не відповідає на поставлені питання.

6. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

При викладанні використовуються основні традиційні та інтерактивні методи навчання, новітні технології, спрямовані на досягнення освітньої мети й прогнозованих програмних результатів.

Методи навчання:

- словесні методи (лекція, дискусія, бесіда, консультація тощо)
- семінари, практичні або лабораторні роботи
- бізнес-кейси (індивідуальні або командні)
- наочні методи (презентації результатів виконаних завдань, ілюстрації, відеоматеріали, тощо)
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами
- самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни
- підготовка тез/доповіді на конференцію.
- тренінги, коучі, майстер-класи від запрошених стейкхолдерів.
- реферативні та пошукові дослідження.

Методи оцінювання:

Методами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- контрольні роботи (тематичні, модульні).
- тести, опитування, самостійні роботи за індивідуальними завданнями.
- захист бізнес-кейсів, результатів досліджень
- аналітичні звіти, реферати, тези доповідей, статті
- презентації результатів виконання завдань
- презентація власного підготовленого кейсу, який складений на основі реальних сценаріїв і стратегій розвитку компаній, інноваційних регіонів.
- підсумковий контроль – залік (у тестовій формі, усний або письмовий)
- інші види індивідуальних та групових завдань.

7. Контроль та оцінювання результатів навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль знань здобувача. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та інших видів занять, самостійної роботи і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача до виконання конкретної роботи. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі.

Загальна кількість балів, яку здобувач може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів здобувач набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (заліку).

Кількість балів за кожний навчальний елемент виводиться із суми поточних видів контролю. Кількість балів за змістовний модуль дорівнює сумі балів, отриманих за навчальні елементи даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за 1 змістовий модуль – 25; за 2 змістовий модуль – 25 балів, за ІНДЗ – 10 балів.

(Коментар: Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання освітньої компоненти).

Відповідно до вимог Болонської угоди проводиться місцева (національна) шкала визначення оцінок і шкала ECTS. Для їх порівняння використовується така таблиця:

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
зараховано	A (90-100)	відмінно
зараховано	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
зараховано	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
незараховано	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)									ІНДЗ	Кількість балів (залік)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	10	40	100
6	6	6	7	5	5	5	5	5			

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

8. Рекомендована література

Основна

1. Інновації: навч. посібник / **Любов Водянка**, Віра Підгірна, Людмила Сибирка, Вікторія Кифяк. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2019. – 364 с.
2. Інтелектуальний бізнес: в схемах і таблицях = Intelligent business: in diagrams and tables : навч. посібник для підготовки магістрів / Ю. Лопатинський, **Л. Водянка**, Л. Сибирка. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 192 с.
3. **Водянка Л.**, Стахова Н. Цифровізація як сучасний фактор розвитку інтелектуального бізнесу. Ефективна економіка. 2023. № 7

<https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/1864>

4. **Водянка Л.Д.** Бізнес-планування стартапу: від ідеї до провайдингу та комерціалізації. Організація власного бізнесу : навч. посібник / За ред. Є.В. Ткача. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 264 с.

5. **Водянка Л. Д.,** Юрій Т. П. Цифровізація та цифрова платформа в економічному розвитку аграрного сектору. Економіка АПК. 2020. № 12. С. 67 -73.

6. **Водянка Л. Д.,** Підгірна В. С., Антохова І. М. Тенденції впровадження інновацій в аграрному секторі економіки України. *Агросвіт*. 2019. № 8. С. 26–32

7. **Водянка Л. Д.,** Кифяк В.І., Скуляк В. М. Креативно-інноваційна діяльність підприємства як вимога сучасного етапу розвитку економіки. Innovative development of the economy: global trends and national features. Collective monograph. Lithuania: Publishing House “Baltija Publishing”, 2018. 716 p. PP. 57-80.

Допоміжна

1. Конституція України. Офіційне інтернет-представництво. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/constitution>

2. Цивільний кодекс України. URL: https://protocol.ua/ru/tsivilniy_kodeks_ukraini/

3. Закон України Про охорону прав на винаходи та корисні моделі. № 3687-ХІІ від 15.12.1993. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/t368700?an=0&ed=2020_10_14

4. Базилевич В.Д., Лукашова О.П. Сутність та особливості відтворення інтелектуального капіталу в Україні. Науковий вісник Ужгородського національного університету. № 28 (1). 2019. С. 25-31.

5. Еннан Р.С. Право інтелектуальної власності: навч.-метод. посіб. Київ: Центр навчальної літератури. 2019. 304 с.

6. Іванова В.В. Інтелектуальний бізнес: підручник. Суми: Університетська книга, 2017. 330 с.

7. Капінос М.М., Лерантович Е.Т., Солощук М.М. Інтелектуальна власність: підручник. Харків : НТУ «ХПІ», 2018. 347 с.

8. Маланчук Т.В. Бізнес-право та інтелектуальна власність: конспект лекцій. Суми: Сумський державний університет. 2019. 177 с.

9. Москалюк Н.Б., Кузьмич Л.В. Право інтелектуальної власності: навч. посіб. Тернопіль, 2017. 200 с.

10. Сластянікова А.І. Основні орієнтири розвитку інтелектуального підприємництва. Економічний вісник. № 2. 2020. С. 37-43.

11. Тимохова Г.Б. Інтелектуальний бізнес. Київ: Кондор. 2018. 316 с.

12. Ходаківський Є.І. Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2017. 274 с. URL: <http://ir.znau.edu.ua/handle/123456789/8287>

9. Інформаційні ресурси

Офіційні сайти органів державного управління України:

1. Кабінет Міністрів України – [http:// www.kmu.gov.ua](http://www.kmu.gov.ua)

Офіційні сайти міжнародних організацій:

1. Департамент статистики Організації Об'єднаних Націй — <http://unstats.un.org/>

2. Міждержавний статистичний комітет Співдружності Незалежних Держав - <http://www.cisstat.com/>

3. Міжнародна асоціація зі статистики (IAOS) — <http://isi.cbs.nl/>

4. Міжнародний інститут статистики (ISI) — <http://isi.cbs.nl/>

5. Організація економічної співпраці та розвитку (OECD) <http://www.oecd.org/>

6. Статистичний офіс Європейської співдружності — <http://europa.eu.int/>

Офіційні сайти науково-дослідних інститутів і центрів, пошукових систем:

1. База українського законодавства в Інтернет – www.lawukraine.com

2. Інститут глобальних стратегій – www.igls.com.ua

3. Інститут економічних досліджень і політичних консультацій – www.ier.kiev.ua

4. Інститут інтелектуальної власності національного університету «Одеська юридична академія» в м. Києві [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.iip.uiupv.org>

5. Офіційний сайт Науково-дослідної центр судової експертизи з питань інтелектуальної власності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.intelect.org.ua>
6. Open Innovations Forum [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.forinnovations.org>
7. Офіційний веб-портал Державної служби Інтелектуальної власності України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sips.gov.ua>

Офіційні сайти наукових і електронних бібліотек в Україні:

1. Електронна бібліотека – www.lib.com.ua
2. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського – www.nbuv.gov.ua
3. Національна парламентська бібліотека – www.alpha.rada.kiev.ua

Наукові платформи

1. Як створити стартап Prometheus: Startup101
https://courses.prometheus.org.ua/courses/Prometheus/Startup101/2015_T2/about
2. Підприємництво. Власна справа в Україні Prometheus: ENTREPR101
https://courses.prometheus.org.ua/courses/Prometheus/ENTREPR101/2016_T1/about
3. Маркетинг: розробка та продаж пропозиції цінності Prometheus:MARKETING101
https://courses.prometheus.org.ua/courses/Prometheus/MARKETING101/2015_T2/about
4. Prometheus: LAW102 Юридичні аспекти створення та ведення бізнесу в Україні
https://courses.prometheus.org.ua/courses/Prometheus/LAW102/2016_T1/about